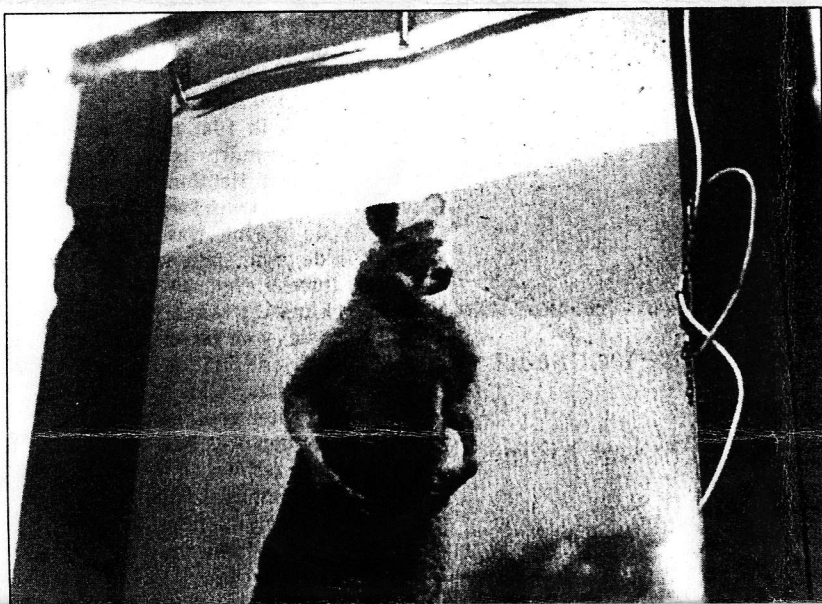

Schudden voor gebruik: jonge fotografie

In Bergen en Rotterdam lopen momenteel tentoonstellingen met recente of zogeheten jonge fotografie. Als men al op zoek zou zijn naar representatieve tendensen of betekenisvolle verbanden: die zijn er niet. Tenzij je genoeg neemt met gemeenplaatsen of dooddoeners. Begrippen als 'jong', 'onbekend' en 'nieuw' blijken evenzeer onhoudbare tentoonstellingsconcepten. Maar er wordt wat afgefotografeerd dezer dagen en soms is er zelfs wat te zien.

niet willen verbergen, maar er in hun formele afgewogenheid een dimensie aan toevoegen.

Er vallen wel meer interessante vormexperimenten te rapen in Bergen, zoals het monumentale *Rejeter Rejeton* van de Duitse Anja Knecht of de geabstraheerde *Catharsis*-reeks van de Roemeense Constantina Mihaila. 'Klassiek', maar van de intrigerende soort is de zwart-witreeks die de Luxemburgse Yvon Lambert uitwerkte rond de plaatsen waar Franz Kafka zijn Milena ontmoette en de ronduit schitterende portretten van de Franse Lin Delpierre. Ook curator Thomas Seelig kon in 1992 dankzij de *Pépinières* een tijdlang als fotograaf in Lissabon werken, heel bescheiden toont hij een drieluikje. Zwart-witbeelden die merkwaardig gevat op elkaar inbijten en meer dan wat ook in Bergen suggereren waar het op aan zou kunnen komen voor jonge fotografen: weten wat er gaande is in de (foto)wereld en het ook assimileren. Als het even kan.

Poolshoogte

Het Nederlands Foto Instituut in Rotterdam vroeg drie galeriehouders/tentoonstellingsmakers hun keuze te maken uit de jonge, onbekende fotografen in hun land. Vooropgesteld doel: inzicht geven in de interesses en werkwijzen van de nieuwste generatie. Voorwaar een ambitieus en prikkelend project van dit tot nu behoorlijk stram funktionerende huis voor de fotografie. De ambitie is niet waargemaakt - hoe zou het ook? -, maar wat de drie genodigden hier hebben samengebracht doet alvast uitkijken naar meer

Valérie Katz, 'Zonder titel'.

een niet voor de hand liggende inhoud.

Een heel ander register bespeelt Adriaan van der Have, sinds 1984 de eigenzinnige drijvende kracht van de Amsterdamse galerie Torch. Fotografie, niet zelden van de rumoerige en obsessieve soort, is er al die tijd nooit ver weg geweest. Met als alibi het feit dat je in een paar maanden en met een beperkt budget geen echte talentenshow kan maken, beperkt zijn bijdrage voor Nederland zich tot bestaand werk van drie kunstenaars uit eigen stal. Naast de nu toch wel zoetjesaan gedaateerd ogende tableaus van Henk Tas, een van de peetvaders van de geënsceeneerde fotografie - de *Fotografia Buffa* uit de late jaren tachtig - en het *appropriation*-fotowerk van Cor Dera, steelt de pas aan de Rietveld Academie afgestudeerde Chinese Yuk Lin Tang zo'n beetje de show. 'Fotografe in dienst van Eros' noemt ze zichzelf en we hopen oprecht voor haar dat dat goed afloopt.

In de Antwerpse DB-S Galerie is show nooit echt aan de orde geweest. Fotografie zonder toeters en bellen is het waar Marc Steculorum naar uitkijkt. Zo ook nu. Hij stelt in Rotterdam werk voor van veertiger Jean-Paul Brohez, die merkwaardig geluidloze foto's verrassend met elkaar verbindt. Zijn innemende boekje *Temps Morts* uit 1994 behoort nog steeds tot de meest onderschatte uitgaven hier te lande. De uit-

Anna Best, 'Things That Appear and Disappear: Kangaroo', 1995.

ERIK EELBODE

La *Machine à Eau* in Bergen is een proper gerestaureerd voormalig waterzuiveringsstation waar nu werk hangt van 28 fotografen. Ze zijn zowat allemaal rond 1960 of later geboren en ze namen een van de voorbije jaren deel aan een beursprogramma, de *Pépinières européennes pour jeunes artistes*. Dit initiatief selekteert sinds 1990 jonge kunstenaars van alle disciplines en biedt ze de kans om in een aantal Europese steden een tijdlang te wonen en te werken. De fotografen of - en nog één keer een stilaan overbodig rakende nuancering te gebruiken - de kunstenaars die met fotografie werken, konden zo terecht in Napels of Lissabon, Chalon-sur-Saône of in Boedapest.

Hoewel een ruime internationale jury de finale selectie van de gegadigden maakt, laat het zich in Bergen alvast aanzien dat er allesbehalve strikte criteria op na worden gehouden. Deze tentoonstelling is zo heterogeen als de pest. Zowel wat genres, presentatie als kwaliteit betreft. Kan ook niet anders, verdedigt de voorzitter van het *Pépinières*-project Raymond Weber zich, wij willen niet een of andere 'school' worden en vermijden dus angstvallig om jong talent één welbepaalde richting uit te duwen.

De tentoonstellingscurator in Ber-

gongen een min of meer blijvende indruk na te laten zijn dan ook op de vingers van een hand te tellen.

De Britse Anna Best bijvoorbeeld werkte in de *Pépinières* verder aan haar pittige project *Things That Appear and Disappear*. Een videoloopt van een astronaut die zingend over het maanoppervlak huppelt staat opgesteld in een van de krochten van het zuiveringsstation, helemaal boven hangt een gigantische reproductie van een kangoeroe en op verschillende plaatsen in de stad werden opsporingsberichten voor Peter aangebracht, een vermist konijn. Bests landgenote, Georgina Ravenscroft zette in Lissabon haar sterke kleurfotografie voort, onvanzelfsprekende composities die hun schatplichtigheid aan Martin Parr

mei van in het Rotterdamse Museum De rustige realiteitszin en de uitgesproken subjectieve aanpak van het drietal brengen *Poolshoogte* terug tot een tentoonstelling met haalbare proporties: een informele gedachtenwisseling over actuele fotografie.

Voor Duitsland was opnieuw Thomas Seelig van de partij als curator en hij stelt gelukkig meteen duidelijk dat hij "niet zou weten hoe hij een Duits *statement* over fotografie zou moeten maken". Hij nodigde zes fotografen uit van wie hij het werk als 'hybride' aanvoelt, tegelijk document en 'kunst', geënceneerd en formeel. "Ik kies werk dat vraagtekens zet bij de gangbare hokjesgeest in de actuele kunst en fotografie," zegt Seelig in het NFI-tijdschrift, "maar nooit alleen dat; voor mij heeft iets pas culturele waarde wanneer het ook over het leven gaat."

Het ziet er gelukkig een pak beter uit dan het klinkt. De *Diskokugeln* van Ralph Baiker bijvoorbeeld: ironische opnamen van bizarre, maar allesbehalve fiktieve, industrieel vervaardigde producten, geïsoleerd en Duits-zakelijk geregistreerd, naast een 'ongehoord' sensuele fotowand van Annette Frick. Of de negentiendelige *Freiland*-serie van het Australische duo Janet Burchill en Jennifer McCamley, waarin een complex verslag wordt geleverd van hoe een Turkse familie in Berlijn na het weghalen van de Muur een vrijgekomen lapje grond als tuin en zithoek ging inrichten. Daarbij cementeerden ze onder meer allerlei afgedankt meubilair aan de grond vast, een onbedoeld *work in progress*. Uiteenlopende formele uitgangspunten (het gebruik van verschillende soorten films, technieken en stijlen) worden hier merkwaardig raak gekruist met

van de verwarrende portretten van Malérie Katz rondt deze sterke Belgische bijdrage akkuraat af.

In the Ghetto

Ondertussen woedt in Rotterdam nog volop de nieuwe Europese biënnale voor hedendaagse kunst *Manifesta 1*, een niet onder één hoedje te vangen, bijwijlen slopende zoektocht naar de culturele identiteit van het huidige Europa en zo. Vanzelfsprekend zou het klinkklare onzin zijn om hier de kunstenaars-die-met-fotografie-werken uit dit omvangrijke totaalprogramma te pulken. Merkwaardig genoeg echter zorgde de organisatie zelf voor een soort *splendid isolation* van de fotografie binnen *Manifesta*. "I want to live like common people" is luidens het persbericht "een foto-tentoonstelling van jonge kunstenaars/fotografen", ondergebracht in het Chabot Museum. Zeker de doodgewone kleurfotootjes die Jitka Hanzlová mee terugbracht van een bezoek aan haar Tsjechische geboortedorp of de doorleefde *tranches de vie* uit het verre noorden van Finland van Esko Männikkö behoeven geen quarantaine. Fotografie, ook jonge, is geen vervelend virus of een onhandelbaar kind.

Shaken not stirred: tot 18 augustus in La Machine à Eau, Boulevard Dolez 50, 7000 Bergen. Meer informatie over de *Pépinières européennes pour jeunes artistes* is te verkrijgen in de rue Paul Leplat, F-78160 Marly le Roi (tel. 0033/1/3917.1100).

Poolshoogte loopt tot 1 september in het Nederlands Foto Instituut, Witte de Withstraat 63, 3012 BN Rotterdam (tel. 0031/10/213.20.11) en *Manifesta* tot 19 augustus, in meer dan twaalf instellingen langs de as Museumpark-Witte de Withstraat. De vermelde fotokoncentratie bevindt zich in het Chabot Museum, Museumpark 11, 3015 CB Rotterdam (tel. 0031/10/436.37.13).